

פלאי התורה

♦ הפלאות המדהימות ביותר מכל פלאי תבל ♦

כס"ד | גליון ע"ג | פרשת קדושים | ת'הא ש'נת פ'לאות ב'תורה | חודש ניסן, אשר ישועות בו מקיפות

♦ הקשר לפרשה ♦

כתוב בפרשה (י"ט, ט"ז) לא תלך רכיל בעמך. וכתב החפץ חיים (פתיחה, לאוין א') - דלשון הרע בכלל רכילות הוא. והוא עון חמור יותר מרכילות כמש"כ הרמב"ם (הלכות דעות פ"ז הלכה א'-ב'). ואחד הדרכים העיקרים להנצל מלשון הרע זה לדון לכף זכות כל יהודי בכל מצב שהוא. ובספר 'היכל הזכות' (עמ' קס"ה) מובא - שהיה יהודי שתלה על פתח חנותו שלט מצמרר 'כאן מוכרים בשר חזיר', והרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א אמר - יהודי זה אף לפי מצבו התכוין לדבר גדול מאד, הוא לא רצה שיהודים יטעו וילכו להקות שמה, ולכן פרסם שלט זה.

♦ נושא השבוע ♦

חידות נפלאות
בהלכות "לשון הרע
ורכילות" [חלק ב']

פלאי הפרשה והמועדים

חידות נפלאות בעניני הפרשה והמועדים

חידוד ג'

איך יתכן, אדם דורש בפני 'אלף' איש, ובתוך דבריו מספר לשון הרע רח"ל, ואעפ"כ זה נחשב ללשון הרע "בצינעא" (שגם כן אסור מן התורה) ?
תשובה: מדובר באופן שאינו מספר דבר גנאי שעשה אדם, אלא מזכיר 'איזה מאכל' כמה פעמים בדרשתו, כדי שיבינו שאותו אדם ששם משפחתו כשם המאכל עשה איזה דבר מגונה, הרי זה לשון הרע בצינעא, אף שאלף איש שמעו את דבריו, וכמו הדוגמא דלהלן, אם יש בישיבה בחור ששם משפחתו "סלמון" והוא נעלם באמצע הסדר בישיבה למשך כמה שעות בלי שחבירו ישימו לב לכך, ואחד הבחורים רצה שחביריו ידעו שהוא נעלם מהישיבה בלי לספר להם דבר זה במפורש, ולכן בערמתו הוא ביקש שוב ושוב שיביאו "סלמון" לסעודת ההילולא של הרה"ק מליזענסק זיע"א שהתקיים באותו יום בישיבה, עד שהבחורים הבינו את הרמז למה הוא מתכוין, הרי עבר בזה על איסור "לשון הרע" מדאורייתא. והמקור לזה - מהירושלמי (מסכת פאה פ"א, ה"א) - שם מובא סיפור דומה לזה, מאחד שביקש לאכול 'חובצא' ועל ידי כך הבינו ש"בר חובץ" נשמת מעבודות עבור המלך, ואמר רבי יוחנן שם, לשון הרע בצינעא הוא, והובא להלכה בספר חפץ חיים (הלכות לש"ר כלל ג', סעיף ד' ובבאר מים חיים שם). וכן הוא - אם הבחור מבקש שוב ושוב שיביאו לסעודה קוגל, או צוויבל, ויש בחור בישיבה עם שם משפחה כזה שנעלם מהישיבה, והוא מתכוין בבקשה הנ"ל שישומו לב שאותו בחור נעלם מהישיבה, הרי הוא עובר בזה על לשון הרע מדאורייתא.

חידוד א'

איך יתכן, כמה אופנים, אדם הולך מביתו לבית המדרש, ולא מדבר בהליכתו עם שום אדם, ואעפ"כ עובר בהליכתו על הלאו של "לא תלך רכיל בעמך" ?
תשובה: אופן א' - אם הולך מביתו לבית המדרש במטרה לשמוע איזה שיעור או דרשה, ולמצוא איזה טעות, כדי שיוכל לדבר אחר כנגד המגיד שיעור או הדרשן, הריהו עובר כבר בשעת הליכתו על הלאו של "לא תלך רכיל בעמך". וזה נלמד - ממה שכתבה התורה הלשון 'לא תלך', דגם עצם ההליכה כדי לדבר רכילות ולשון הרע אסור (כ"כ השל"ה הק' בפרה"ש עה"פ הנ"ל, וכ"כ החפץ חיים בשמו בהלכות לשון הרע כלל ב' סעיף י"ב בהגה"ה). אופן ב' - אם קורץ בעיניו או עושה תנועה לחבירו ובכך מרמז לו על איזה אדם שהוא שוטה או שנהג שלא כשורה, או שדיבר כנגדו או עשה לו איזה דבר רע, הריהו עובר בזה על הלאו של "לא תלך רכיל בעמך", דהתרגום מפרש פסוק זה - לא תיכול קורצין בעמך. ורש"י שם מבאר דברי התרגום - שהוא מלשון קורץ בעיניו, שכן דרך כל הולכי רכיל לקרוץ בעיניהם ולרמז דברי רכילותן שלא יבינו שאר השומעים (הו"ד בחפץ חיים הלי לשון הרע כלל א' סעיף ח' בבאר מים חיים).

חידוד ב'

איך יתכן, שיש לאדם 'מצוה' לומר לחבירו שאדם פלוני הוא 'שוטה', אף שזה לשון הרע חמור מאד כמבואר בח"ח (הלכות לשה"ר כלל ה' ס"ב) ?
תשובה: מדובר באופן שאדם רואה שראובן יש לו שנאה על שמעון, מחמת איזה דבר שעשה לו, או שדיבר כנגדו, אז יש לו מצוה לומר לראובן, ששמעון לא התכוין להתריס נגדו רק סיבת שטותו גרמה לזה, וכך יקל השנאה שבלבו (כ"כ החפץ חיים הלכות לשון הרע כלל ה' סעיף ג' בהגה"ה).

פלאות הקוראים

חידות נפלאות מהקוראים החושבים

חידוד מהרה"ג ר' ליפא ווידער שליט"א - ירושלים עיר הקודש
איך יתכן, שאדם צריך לברך ג' פעמים ברכת המזון באותה סעודה ?

תשובה: מדובר באופן שיום טוב חל בשבת, ושכח להזכיר בברכת המזון מעין המאורע של יום טוב, הריהו צריך לחזור ולברך ברכת המזון ולהזכיר מעין המאורע של יום טוב, ואחר כך כששחזר ובירך הזכיר יום טוב בברכת המזון ולא הזכיר 'שבת', הריהו צריך לחזור ולברך פעם ג' ברכת המזון ולהזכיר גם שבת וגם יום טוב (כך עולה מדברי המשנה ברורה סימן קפ"ח ס"ק כ"ט בשם הפרי מגדים שם ס"ק י"ג, דכל פעם שלא הזכיר הזכרה המעכבת הוי כלא בירך כלל - כ"כ הפסקי תשובות שם אות ט"ז). אבל האמת הוא שאין זה דבר מוסכם לכל הראשונים והפוסקים (יש הסוברים - דגם אם חיסר הזכרה המעכבת אין זה נחשב שלא בירך כלל, וממילא מספיק בזה שבברכת המזון הראשון הזכיר של שבת, ובברכת המזון השני הזכיר יום טוב, עיין מש"כ התוספות בברכות דף כ"ו: ד"ה טעה, ובשו"ת ארץ צבי ח"א סימן כ"ד, ובפסקי תשובות שם מביא עוד פוסקים שדנים בזה). ולמעשה מידי ספיקא לא נפקא, וספק ברכות להקל, ולא יברך פעם שלישי. והמבחר שישמע ברכת המזון מאחר ויכוין לצאת או יטול ידיו שוב ויאכל כביצה פת ויברך שוב כהוגן, וכך יצא יד"ח כל השיטות (פסקי תשובות שם).

הודעה חשובה

לרגל השבוע האחרון של "ישיבת בין הזמנים",
ולרגל ה"בר בי רב - חד יומא" שיתקיים בס"ד בשבוע הבא

לאחר שרבות אנשים ובחורים כבר נהנו בשנים האחרונות מסדרת המצגות המרתקות והמרהיבות של "פלאי התורה", בו מוצג לקהל חידות נפלאות ומרתקות במיוחד - במרחבי הש"ס והפוסקים, בהמחשה חיה, עם התשובות בשיתוף הקהל, וסיפורים משעשעים ולימוד ארחות חיים למעשה מהחידות, וזה הביא להם שמחה עצומה, ואף כעת בחודש ניסן נהנו מזה בכמה קהילות חשובות בישראל (בעלזא/צאנז/תולדות אהרן/נדבורנא/עוד), והתגובות היו להפליא, יש לכם את הזדמנות לרתק את הצבור ולתת להם כח ועוצמה לזמן קיץ הבעל"ט, בישיבת בין הזמנים, וביום שכולו תורה שיתקיים בשבוע הבעל"ט, עם אחת המצגות המרתקות, או אחת מההרצאות המרתקות מבית 'פלאי התורה'.

לפרטים והזמנות: 058-3275596/052-7156981

למה ביקש הרה"ק המהר"א מבעלזא זיע"א שיחליפו את הקפה שלפניו

המתרשלים בתפקידם, לקבל מידע על קונים שנים ולברר על מידת ישרם של מוכרים וכו', ברור לי אפוא שלא אוכל להגמל מלשון הרע ומשום כך לא אפיק שום תועלת מהספר הזה. **שמע מרן החפץ חיים את דברי העשיר וסיפר לו -** כי הנה לפני זמן מסוים בא הוא עצמו לפני הגאון רבי ישראל מסלנט זצ"ל ושטח לפניו בעיה זו ממש, באמרו לו כי הוא מפקפק בתועלת הספר 'שמירת הלשון' מכיון שישנם אנשי עסקים שלא יסכימו להגמל מדיבורים אסורים שכה הורגלו אליהם, **מיד השיב לי ר' ישראל ואמר לי - אפילו אם לא תצליח אלא להוציא אנחה אחת מליביו של יהודי בצערו משום שהוא נכשל בעוון לשון הרע כדאית היא כל טרחתך בחיבור הספר הזה (עיין עוד מש"כ בזה החפץ חיים בסוף ההגה"ה בהקדמה לספר חפץ חיים).**

ודבר נורא מובא בספר יערב נא שיחי עה"ת (פרשת תזריע) - הגאון רבי אהרן יהודה לייב שטיינמן זצ"ל היה רגיל לומר כשבאו ושאלו אותו, למה מתפללים ומתפללים ולא נענים. **והשיב -** משל למה הדבר דומה לאחד שמביא מתנה למלך "אבנים טובות ומרגליות" בכלי שיש בו לכלוך,,, וכך כאשר הפה לא מתוקן, האיך תתקבל התפילה. **ופעם אחרת אמר בדרך צחות - כולם אהובים, כולם ברורים, כולם גבורים, אז מה בכל זאת הבעיה, שכולם פותחים את פיהם, דהיינו שאינם שומרים את פיהם כראוי.**

מדוע לא רצה הרב לספר לגביר שהלוח זיף את התימתו כערב להלואה

עם אותו תלמיד ניסה התלמיד לנצל את ההזדמנות, ושאל את ר' אברהם את פרטי המעשה שהיה עם הערבות בטורנטו (והציע גם שידאג לשלם עבור הערבות ע"י גבירים גדולים), וגילה לו ר' אברהם את מצפוננו שבאמת הוא **בספר לא חתם שום ערבות וזה היה זיוף, אך היות והגביר ממילא מחל על החוב אז שלא יגיד לו על כך משום "לשון הרע"** על הזיפן ללא שום תועלת, ושאל אותו תלמיד והרי יש חשש שיעשה זאת שוב. אז אמר לו ר' אברהם שהוא חושב שהוא יודע מי זה והוא ידבר איתו ישירות ויעמיד אותו על מקומו שלא ישוב לסורו, והמשיך אותו תלמיד לחוץ על ר' אברהם (כי על ידי זה אולי ירצה לתרום ואולי אף יותר בגלל צדקותו של ר' אברהם). **אמר לו ר' אברהם שישאל את מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל. וענה הגראי"ל שטיינמן - שאינו רואה שום היתר לדבר לשון הרע בשביל לקבל תרומה.**

סיפר המשפיע הגה"צ רבי יצחק משה ארלנגר שליט"א (דרשת ליל שב"ק פרי אחרי תשפ"ב, אשדוד) - בשנות הזעם כששהה הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א בעיר פעסט, שכרו הגבאים אולם גדול לפני ר"ה עבור התפילות בר"ה במחיצת הרבי, והנה כמה ימים לפני ר"ה הודיע לפתע בעל האולם, שהוא חוזר בו מהסכם השכירות, וכשסיפרו הגבאים דבר זה להרבי, דיבר אחד הגבאים בגנותו של בעל האולם, איזה חוסר ישרות יש לו, וכאב להרבי שדיבר הגבאי בגנותו, והורה לו שג' פעמים יאמר להיפך וישבח את בעל האולם, איזה איש ישר הוא, וגם הורה שיחליפו את כוס הקפה שהיה מונח לפניו בכוס קפה אחר, והוסיף ואמר - **קפה ששמע איך שמדברים נגד יהודי אי אפשר לשתות.**

והנה כדי להתחזק בענין שמירת הלשון, אמרו צדיקי הדורות ללמוד בספר הקדוש 'חפץ חיים' מדי יום ביומו. ובאוצר פניני החסידות בפרשיתנו מובא בענין זה סיפור נפלא - יהודי עשיר ולמדן ידוע הגיע פעם אל מעונו של הגאון החפץ חיים זצ"ל, וביקש לקנות ממנו את כל הספרים שכתב, מלבד ספר 'שמירת הלשון' שמדבר על חומרת חטאי הלשון. שאלו החפץ חיים מדוע אינו חפץ בספר זה, השיב העשיר ואמר, עסקים ענפים יש לי עם אנשים רבים ושונים ועלי לחתום הסכמים, לקבל עובדים, ולברר על עברם, לפטר עובדים

בספר אגן הסהר (עמ' 309) מובא סיפור נפלא בענין הזהירות מלשון הרע - אחד מתלמידי הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל נכנס לגביר בטורנטו בכדי להתרימו למען ארגון חשוב בשליחותו של הגר"א גניחובסקי. אמר לו הגביר שאינו רוצה לתת כלום כיון שמחמת רבינו נגרמו לו הפסדים עצומים, ואמנם כבר מחל לו על ההפסד שגרם לו, אך הוא מרגיש שבזה כבר נתן לו מספיק, ושאלו למה כוונתכם, וענה הגביר שלפני זמן קצר בא אליו אדם אחד וביקש ממנו הלואה גדולה בסך שלוש מאות אלף דולר ובידו מכתב מר' אברהם שחתום לו כערב עבור החוב, שאם לא ישלם אז הוא יחזיר את הכסף, לבסוף אותו האיש לא החזיר כלום מהחוב ומשום כבודו של הרב לא תבעתי אותו על הכסף ואף שהיה ערב, אבל לתת יותר איני מעוניין ואכן יצא ממנו התלמיד בידיים ריקות, כאשר הגיע התלמיד לארץ סיפר זאת לר' אברהם את כל מה שהתרחש, ורבי אברהם שתק ולא אמר כלום, לאחר זמן כשדיבר ר' אברהם

פרפראות הפלאות

פרפראות נפלאות בעיני הפלאות

מדוע תורה שבעל פה לא נקראת 'תורה שבפה' כמו 'תורה שבכתב'

בספר נועם אלימלך עה"ת (פרשת בחקתי) כתב עה"פ אם בחקתי תלכו וגו', וז"ל - ולהבין הדבר למה נקראת 'תורה שבעל פה' [א.ה. ולא 'תורה שבפה' כמו 'תורה שבכתב'], הוא מחמת שהצדיק מקדש את פיו שאינו מוציא מפיו שום דבר בטל חס ושלוס, וזהו לשון '**בעל פה**', רוצה לומר, שהוא 'בעל' ואדון 'לפה', שאינו מדבר אלא דברי קדושה וחיידושים דאורייתא בפיו הקדוש, ונקראת תורתו שלומד 'תורה שבעל פה' - פירוש של בעל פה עכ"ל. **ובספר בנין עולם (עיניני תלמוד תורה) כתב בשם ספר 'צרוו החיים' -** דאין יכולים להשיג התורה כראוי ללא חסימת הפה ממותרי הדיבור. **וכבר מצינו בחז"ל -** שכשרצה ריש לקיש לתאר מעלתו של רבי מאיר אמר עליו - **פה קדוש** יאמר דבר זה (סנהדרין דף כ"ד). **והר"ן בריש מסכת נדרים כתב על רבינו תם -** ותמהנו עליו, פה קדוש איך יאמר דבר זה וכו' ע"ש.

מה הטעם שמצורע לא נטמא עד שיבוא הכהן ויטמאו

בספר יערב נא שיחי עה"ת (פרשת תזריע) מביא מהמגיד מדובנא זצ"ל - שמבאר מה הטעם שמצורע לא נטמא עד שיבוא הכהן ויאמר לו שהוא טמא, ואפילו תלמיד חכם שבקי בהלכות נגעים לא נהיה טמא עד שיבוא הכהן ויאמר לו שהוא טמא, **וזה כדי ללמדנו מהו כח הדיבור, שבמילה אחת 'טמא' או 'טהור', הכהן חורף את גורלו להסגר או החלט מחוץ לג' מחנות רחוק ממשפחתו ומכל אדם, וזה ילמדו בעתיד -** לשמור על דיבורו. **עוד מביא שם מהגר"ח מואלין זיע"א שאמר בדרשתו המפורסמת לסליחות עה"פ 'ומגיד לאדם מה שיחוי',** ולמה לא אמר "את שיחוי" או "שיחוי". וזה כדי לרמוז, כי האדם אינו מרגיש שכשמדבר דברי ליצנות וכדומה, זה מעלה או מוריד, ולא יודע עד היכן מגיע כח דיבורו, שכל העולמות תלויים בזה, וכל ההנהגה למעלה הוא לפי הדיבורים שלמטה, **וזה שאמר 'ומגיד לאדם מה שיחוי', רוצה לומר שמגלים לו עד היכן הגיע כח דיבורו לקלקל העולמות העליונים, וכמה עולמות שיבר והחריב בדיבורו הקל ע"ש.**

להזמנת דרשות נלהבות ומשמחות, מבחר תוכניות "פלאי התורה" בכל מקצועות התורה, (יש אפשרות בליווי מצגת), ייצים, ושבתות מרוממות ומשמחות. **ניתן לפנות: 058-3275596**

גליון זה מאוצרותיו של המשפיע הרה"ג ר' דוד נתנאל שוורץ שליט"א יו"ר מכון "פלאי התורה" ומגיש בשי"ג "אהל התורה" - סאסוב ומח"ס "יד המשפטי" | אין לפסוק הלכה למעשה מהגליון | © כל הזכויות שמורות

לתרומות עבור הגליונות | להערות והארות, ולשליחת חידות בכל מקצועות התורה ולקבלת העלון במייל, ניתן לפנות: דואר - רחוב ר"י הנשיא 10/19 א', אשדוד טלפון - 052-7156981 פקס - 153-88556981 מייל - dn0527156981@gmail.com